

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 2.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.2.31>

УДК 338.46:316.334.55

Л. В. Пащук,

д. е. н., професор кафедри міжнародної економіки,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1184-1545>

І. Л. Свищук,

аспірант, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-8403-1320>

ЕКОСИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ

L. Pashchuk,

Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of International

Economics, Taras Shevchenko National University of Kyiv

I. Svyshchuk,

Postgraduate student, Taras Shevchenko National University of Kyiv

ECOSYSTEM APPROACH TO THE DEVELOPMENT OF CREATIVE INDUSTRIES OF THE ECONOMY

Стаття присвячена дослідженню питання розвитку креативних галузей економіки в умовах глобалізації з використанням екосистемного підходу. Визначено, що традиційні підходи до розвитку креативних індустрій не завжди враховують особливості креативних індустрій, що

базуються на інноваціях, творчості та інтеграції міжгалузевих зв'язків. Запропоновано розглядати розвиток креативного сектору через екосистемний підхід.

У статті подано авторське визначення екосистеми креативних індустрій як специфічного типу бізнес-екосистеми, що формується на основі інтеграції місцевих і глобальних процесів, поєднує економічні, соціальні та культурні аспекти та функціонує завдяки взаємодії широкого кола учасників.

Розглянуто локальний та глобальний рівень функціонування екосистеми креативних індустрій. На локальному рівні визначено вплив державного регулювання, фінансової підтримки, освітніх ініціатив та інфраструктури на розвиток креативного сектору. На глобальному рівні проаналізовано роль міжнародних організацій, транснаціональних корпорацій, культурних платформ і фондів у розширенні доступу до фінансування та міжнародних ринків. Визначено, що для ефективного розвитку креативних індустрій необхідне поєднання державних ініціатив, освітніх реформ, міжнародної співпраці та технологічних інновацій. Запропоновано стратегічні напрями для зміцнення екосистеми.

Отримані результати підтверджують, що екосистемний підхід дозволяє ефективніше адаптувати креативні індустрії до викликів сучасної економіки, сприяючи їхньому стійкому розвитку та глобальній конкурентоспроможності.

The article is devoted to the study of the development of creative industries in the context of globalization and digital transformation using an ecosystem approach. It has been determined that traditional approaches to the development of creative industries do not always consider the specific characteristics of creative industries, which are based on innovation, creativity, and the integration of cross-sectoral connections. The paper proposes viewing the development of the creative sector through the lens of the ecosystem approach.

The article presents the author's definition of the creative industries ecosystem as a specific type of business ecosystem that is formed through the integration of local and global processes, combining economic, social, and cultural aspects while functioning through the interaction of a wide range of participants. This ecosystem includes creative enterprises, cultural organizations, governmental institutions, educational institutions, investors, media, and consumers, as well as international organizations, global funds, multinational corporations, and digital platforms, which collectively contribute to the creation, development, promotion, and commercialization of cultural and creative products and services. Such a definition allows for a comprehensive assessment of the structural characteristics and operational mechanisms of the creative industries ecosystem, facilitating its efficient development, adaptation to changing market conditions, and enhancing competitiveness in the global economy.

The article examines both the local and global levels of the creative industries ecosystem. At the local level, the study identifies the impact of government regulation, financial support, educational initiatives, and infrastructure on the development of the creative sector. At the global level, the role of international organizations, multinational corporations, cultural platforms, and funds in expanding access to financing and international markets is analyzed.

It is established that for the effective development of creative industries, a combination of government initiatives, educational reforms, international cooperation, and technological innovations is required. The paper proposes strategic directions for strengthening the creative industries ecosystem.

The obtained results confirm that the ecosystem approach enables creative industries to more effectively adapt to the challenges of the modern economy, contributing to their sustainable development and global competitiveness.

Ключові слова: креативні індустрії, екосистемний підхід, інновації, екосистема креативних індустрій, зайнятість, міжнародна співпраця, цифрова трансформація, стейкхолдери.

Keywords: creative industries, ecosystem approach, innovation, creative industries ecosystem, employment, international cooperation, digital transformation, stakeholders.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасна економіка характеризується зростанням ролі креативних галузей, які стають ключовими драйверами економічного розвитку, конкурентоспроможності та інновацій. Згідно зі звітом UNCTAD «Creative Economy Outlook 2024», щорічний дохід креативних галузей економіки становить близько 2,3 трлн доларів США, що дорівнює 3,1% світового ВВП [1]. Проте, в умовах глобалізації та цифрової трансформації креативні індустрії все більше залежать від ефективності взаємодії між державою, бізнесом, громадянським суспільством та освітніми установами, що формує цілісні екосистеми розвитку. Традиційні економічні підходи не враховують специфіку розвитку креативного сектору економіки, зокрема залежність від інновацій, цифрових технологій та міжсекторальної інтеграції. Існує потреба в розробці ефективних моделей розвитку, що забезпечують сталий ріст та конкурентоспроможність цього сектору.

Саме екосистемний підхід дозволяє розглянути креативні індустрії як систему взаємодії держави, бізнесу, освітніх установ, міжнародних організацій, інвесторів і споживачів, що сприяє створенню стійкого середовища для інновацій, розвитку креативного потенціалу та ефективної інтеграції у глобальну економіку. Він забезпечує узгодженість стратегій розвитку, сприяє залученню інвестицій, розширенню міжнародних партнерств та адаптації до сучасних технологічних і ринкових змін. Завдяки цьому підходу креативні індустрії можуть не лише розширювати власні

економічні можливості, а й формувати сприятливий інноваційний клімат, що підвищує їхню конкурентоспроможність та довгострокову стійкість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасних досліджень свідчить про зростаючий інтерес до креативних індустрій як рушійної сили економічного розвитку. Водночас дослідження UNCTAD та UNESCO акцентують увагу на зростанні ролі креативних індустрій та необхідності адаптації політик для розвитку креативних індустрій як глобального суспільного блага. У документі зазначено, що зростання цього сектора значною мірою залежить від взаємодії держави, бізнесу, освітніх установ та громадянського суспільства, що є основою екосистемного підходу [1, 2].

В українському контексті питання формування та регулювання екосистем розглядає Пашук Л. В. у своїх дослідженнях [9, 10]. Автор аналізує роль державного регулювання у розвитку підприємницьких екосистем та визначає ключових стейкхолдерів, що впливають на ефективність функціонування секторів економіки.

Таким чином, проведений аналіз досліджень підтверджує важливість екосистемного підходу як інструменту для дослідження розвитку креативних галузей економіки. Він дозволяє краще зрозуміти фактори, що впливають на конкурентоспроможність та стійкість креативних індустрій, а також визначити шляхи їхнього подальшого розвитку в умовах глобальної економіки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є дослідження екосистемного підходу до розвитку креативних індустрій та визначення його ролі у забезпеченні сталого економічного зростання і конкурентоспроможності креативного сектору. Для досягнення цієї мети передбачається вирішення таких завдань:

1. Проаналізувати теоретичні засади екосистемного підходу та його застосування у розвитку креативних індустрій;

2. Визначити основні структурні елементи екосистеми креативних індустрій та механізми їхньої взаємодії на локальному та глобальному рівнях;
3. Запропонувати стратегічні напрями та рекомендації щодо вдосконалення екосистеми креативних індустрій з урахуванням сучасних економічних і технологічних викликів.

Результати дослідження дозволять визначити ефективні механізми підтримки креативних індустрій та сприятимуть їх інтеграції у глобальну економіку.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах глобалізації та стрімких технологічних змін креативні галузі економіки набувають дедалі більшого значення як драйвери соціально-економічного розвитку. У країнах G20 внесок креативного сектора економіки у додану вартість коливається від 0,7% (у Мексиці) до 3% (у США) [1, 2]. Креативні індустрії забезпечують 6,2% глобальної зайнятості, хоча цей показник суттєво відрізняється залежно від країни. Наприклад, у Туреччині частка креативних професій становить 1%, тоді як в Австралії – 2,1%. У країнах, для яких доступні данні за останні десять років, внесок креативної економіки у ВВП коливається від 0,5% до 7,3%, а зайнятість – від 0,5% до 12,5% [2]. Різниця у показниках пояснюється відмінностями у визначеннях та методологіях розрахунку.

Традиційні підходи до розвитку економіки, зокрема кейнсіанський, класичний, неокласичний, не завжди здатні адекватно враховувати специфіку та потенціал креативних індустрій, які базуються на інноваціях, культурній цінності, творчості та інтеграції різних секторів [3]. Тому на нашу думку, у даному цьому контексті саме екосистемний підхід стає ключовим інструментом для ефективного розвитку креативних індустрій, оскільки він дозволяє об'єднати зусилля різних стейкхолдерів і сприяти інноваціям та підприємницькій діяльності в рамках більш широкої мережі взаємодій.

Вперше категорію «екосистема» ввів британський ботанік Артур Танслі у 1930-х роках. Дослідник саме так описав взаємодію організмів із

навколишнім середовищем, при цьому включаючи такі елементи, як повітря, вода і земля. Він зазначав, що задля ефективного розвитку організми повинні не лише конкурувати, але й співпрацювати [4]. Джеймс Мур адаптував цю концепцію до бізнес-сфери у своїй статті "Хижаки та здобич: нова екологія конкуренції" [5]. Він підкреслює, що фірми, які стикаються з проблемами інновацій, зазнають значних наслідків, і для уникнення таких проблем їх слід розглядати не як окремих гравців у галузі, а як частину більш широкої «бізнес-екосистеми». У цій екосистемі організації, установи та окремі особи об'єднуються навколо центральної фірми, співпрацюючи та конкуруючи для створення спільної вартості і задоволення потреб клієнтів. Екосистема будь-якої компанії включає не тільки саму компанію та її власників, але й споживачів, постачальників, посередників, державні органи та інші зацікавлені сторони, які розвиваються через взаємодію між боротьбою, співпрацею і взаємозалежністю, тобто через коеволюцію (поєднання еволюції та конкуренції) [5].

Загальноприйнятий системний підхід до інноваційних систем, який можна назвати традиційним, розроблений економістами в 1980-1990-х роках, розглядає інноваційну систему переважно як набір компонентів і причинно-наслідкових зв'язків, які впливають на створення, поширення та використання інновацій. Цей підхід був розроблений у рамках концепції національних інноваційних систем (НІС), яка почала активно розроблятися наприкінці 1980-х років [6]. Зокрема, К. Фрідмен інтерпретує поняття «національна інноваційна система» як «мережу інститутів у державному та приватному секторах економіки, діяльність і взаємини яких призводять до появи, імпорту, удосконалення та поширення нових технологій» [7]. На противагу цьому, дослідник С. Меткалф розглядає поняття як «це набір окремих інститутів, які спільно та індивідуально сприяють розвитку та поширенню нових технологій і які створюють основу, в межах якої уряди формують і здійснюють політику, що впливає на інноваційний процес» [8]. Ч. Едквіст інтерпретуючи поняття «інноваційна система», розглядає її як «усі

важливі економічні, соціальні, політичні, організаційні, інституційні та інші чинники, що впливають на розвиток, поширення і використання інновацій» [9].

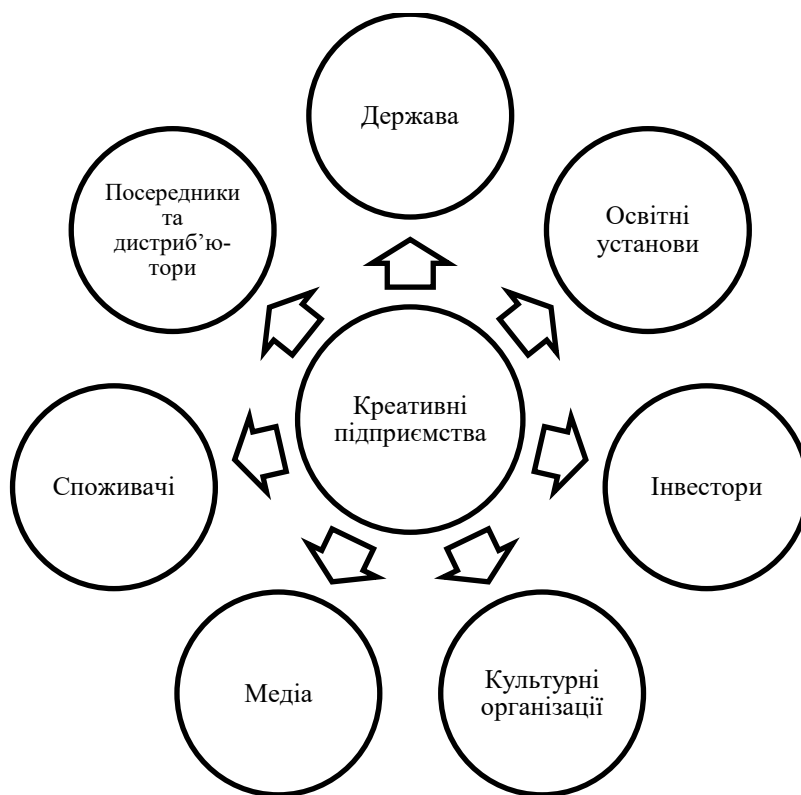
Отже, традиційний системний підхід до інноваційних систем сприймає компоненти і зв'язки як стабільну, статичну модель, зосереджуючи увагу на детальному аналізі динаміки потоків знань лише всередині системи. Екосистемний підхід, навпаки, фокусується не стільки на окремих компонентах та функціонуванні системи, скільки на її еволюції з часом та взаємодії з зовнішнім середовищем. Цей підхід акцентує увагу на динаміці змін, адаптації та взаємозв'язках, що дозволяє краще зрозуміти, як система розвивається та адаптується в умовах змінюваного зовнішнього середовища.

Відповідно до визначення Пащук Л. В. «підприємницька екосистема – це сукупність юридичних та фізичних осіб з різних секторів, різних за характером діяльності, яка функціонує задля розвитку інновацій та підприємницької діяльності шляхом об'єднання зусиль різних груп стейкхолдерів» [10]. У цьому контексті концепція стейкхолдерів включає не лише компанії та організації, але й державу, яка відіграє важливу роль у формуванні політики, регулюванні і підтримці інноваційних процесів. Держава є активним учасником екосистеми, що забезпечує правову, фінансову та інституційну основу для розвитку підприємницької діяльності та інновацій.

На нашу думку, глобальна екосистема розвитку креативних галузей економіки включає в себе локальний та глобальний аспект. На рис. 1. наведено екосистему креативних індустрій на локальному рівні.

Екосистема креативних індустрій (локальний аспект) являє собою складну взаємопов'язану систему, в центрі якої знаходяться креативні підприємства. Вони охоплюють широкий спектр діяльності, пов'язаної зі створенням, виробництвом і реалізацією творчих продуктів та послуг. До таких підприємств належать компанії в сфері дизайну, моди, кінематографу, медіа, архітектури, цифрового мистецтва, геймдеву, музичної індустрії,

видавничої справи тощо. Їхня діяльність значною мірою залежить від ефективної взаємодії з ключовими стейкхолдерами, що забезпечують підтримку, фінансування, популяризацію та збут їхньої продукції.

Рис. 1. Екосистема креативних індустрій (локальний аспект)

Джерело: складено автором на основі [10, 11].

Основними складовими екосистеми креативних індустрій є:

1. *Держава*, яка відіграє центральну роль у розвитку креативної екосистеми, виконуючи функції регулювання, фінансування та інфраструктурної підтримки. Вона забезпечує правове регулювання, зокрема розробку законів та нормативних актів, що сприяють розвитку креативних індустрій, включаючи захист інтелектуальної власності, податкові пільги та стандартизацію галузі. Фінансова підтримка держави проявляється через надання грантів, субсидій, пільгових кредитів та інших стимулів для розвитку креативного бізнесу. Крім того, держава бере участь у розвитку інфраструктури, створюючи технопарки, культурні кластери, креативні хаби, акселератори та бізнес-інкубатори. Окрему увагу варто приділити освітнім ініціативам, які включають впровадження програм з підготовки фахівців для креативних індустрій та підтримку наукових досліджень у цій сфері. До

державних установ, що здійснюють підтримку креативних індустрій, входять міністерства культури, економіки, інноваційні агентства, ради з розвитку креативних індустрій та спеціалізовані фонди.

2. *Освітні установи*, серед яких вищі навчальні заклади, коледжі, мистецькі школи та дослідницькі центри. Вони забезпечують підготовку кадрів, розробляючи освітні програми у сфері дизайну, аудіовізуального мистецтва, медіатехнологій, культурного менеджменту. Важливим напрямом діяльності таких установ є проведення наукових досліджень, спрямованих на аналіз тенденцій у креативних індустріях, дослідження впливу технологій, культурних та економічних факторів на галузь. Також освітні установи співпрацюють із бізнесом, створюючи стартап-лабораторії та реалізуючи спільні проєкти для інтеграції студентів у практичну діяльність.

3. Розвиток креативних індустрій залежить від доступу до фінансування, яке забезпечують *інвестори та фінансові установи*. До них належать банки та кредитні установи, що надають фінансові продукти для малого та середнього бізнесу в креативних секторах. Венчурні фонди підтримують стартапи у сфері цифрових технологій, геймдеву, кіноіндустрії та інших інноваційних напрямів. Важливими учасниками фінансової екосистеми є бізнес-ангели, які підтримують молоді компанії, надаючи не лише фінансові ресурси, а й менторську підтримку. Окрему нішу займають краудфандингові платформи, що є сучасним інструментом залучення коштів для креативних проєктів та дозволяють фінансувати культурні, мистецькі, дизайнерські ініціативи напряду від аудиторії.

4. *Культурні організації*, серед яких музеї, галереї, театри та концертні зали, виконують функцію збереження та популяризації культурного продукту. Вони надають платформи для демонстрації мистецьких творів, виставок, театральних постановок, концертів. Крім того, організовують культурні події, фестивалі, премії та інші заходи, що сприяють розвитку креативного сектора. Важливим є їхня співпраця з креативними

підприємствами у сфері інноваційного мистецтва, цифрового мистецтва та мультимедіа.

5. *Media* є ключовим каналом просування та популяризації креативних індустрій. До медіасектору належать друковані та онлайн-ЗМІ, телебачення, радіо, які висвітлюють культурні та креативні ініціативи. Соціальні мережі стають основним засобом комунікації між творцями та аудиторією, що сприяє поширенню творчих продуктів. Важливу роль відіграють рекламні агентства, які забезпечують маркетингове просування креативних продуктів і послуг.

6. *Споживачі* є кінцевими користувачами креативного контенту, продуктів та послуг. Вони впливають на екосистему через попит на креативні товари, такі як мода, дизайн, музика, книги, кінематограф. Крім того, вони забезпечують фінансову підтримку креативного сектору через участь у заходах, підписки на платформи, придбання цифрового контенту. Споживачі також формують тренди та визначають напрямки розвитку індустрії через зворотний зв'язок із творцями.

7. *Посередники та дистриб'ютори* виконують важливу функцію просування та комерціалізації креативних продуктів. До них належать агенти та продюсерські компанії, що представляють інтереси митців, музикантів, дизайнерів, а також дистриб'юторські компанії, які забезпечують розповсюдження контенту, такого як музика, фільми, книги, ігри, через різні канали. Значну роль відіграють роздрібні мережі та онлайн-платформи, що продають продукцію креативних індустрій.

Функціонування екосистеми креативних індустрій ґрунтується на інтеграції всіх стейкхолдерів, що створює замкнутий цикл виробництва, розповсюдження та споживання креативних продуктів. Зокрема:

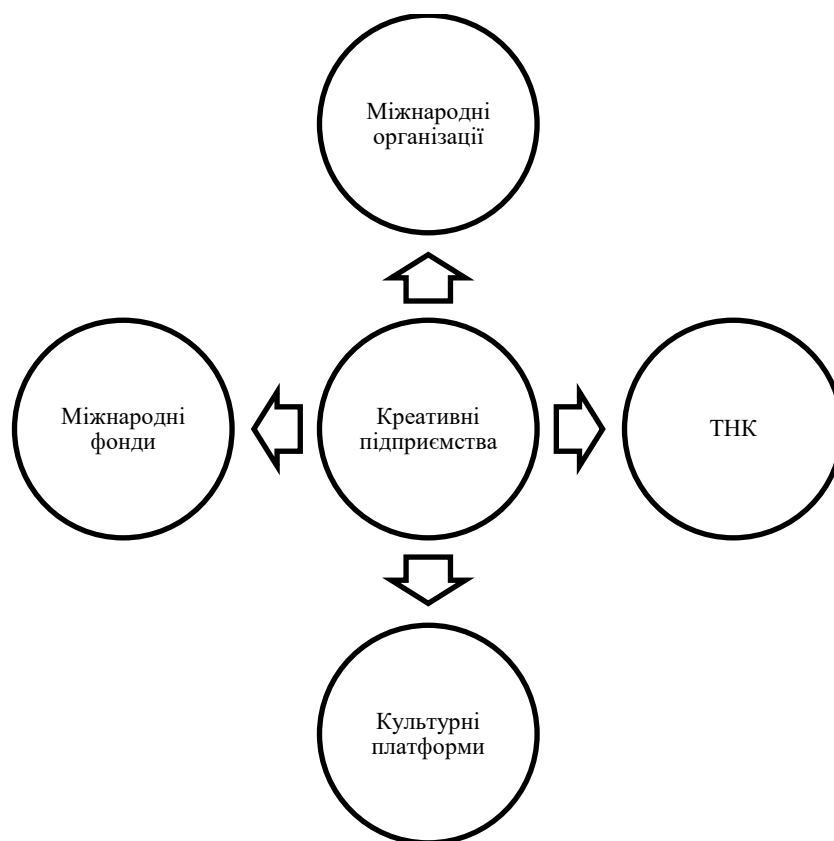
- i. Держава забезпечує фінансування та регулювання, створюючи умови для розвитку сектору.
- ii. Освітні установи готують кадри, які поповнюють ринок креативної праці.

- iii. Інвестори надають ресурси для реалізації бізнес-ідей.
- iv. Культурні організації забезпечують збереження та поширення мистецтва.
- v. Медіа формують імідж та просувають продукти.
- vi. Споживачі стимулюють попит, що сприяє економічному зростанню галузі.
- vii. Посередники та дистриб'ютори забезпечують комерційний успіх.

Таким чином, ефективна взаємодія між усіма учасниками сприяє стійкому розвитку креативних індустрій, підвищенню їхнього економічного значення та інтеграції у глобальну економіку.

Глобальна екосистема креативних індустрій охоплює широкий спектр учасників, які взаємодіють між собою на міжнародному рівні, забезпечуючи розвиток, фінансування, поширення та популяризацію креативних продуктів і послуг (рис. 2). Вона формується за рахунок синергії державних та приватних ініціатив, технологічних можливостей та культурних обмінів, що сприяють економічному зростанню та інноваціям у сфері креативної економіки.

1. *Міжнародні організації* відіграють ключову роль у підтримці глобальних ініціатив, спрямованих на стимулювання креативних індустрій. Наприклад, Світовий банк у співпраці з ЮНЕСКО активно підтримує розвиток креативних індустрій як ключового елемента стійкого міського розвитку та інклюзивного зростання. Зокрема, у спільному звіті *Cities, Culture, Creativity: Leveraging Culture and Creativity for Sustainable Urban Development and Inclusive Growth* (2021) висвітлюються механізми інтеграції культурного та креативного секторів у стратегії міського розвитку, що сприяє економічній активності, зайнятості та інноваціям у містах [13, 14]. У дослідженні акцентується увага на необхідності підтримки креативних підприємств, розширення доступу до фінансування та впровадження ефективних регуляторних політик, що створюють сприятливі умови для розквіту креативної економіки на локальному та глобальному рівнях.

Рис. 2. Екосистема креативних індустрій (глобальний аспект)

Джерело: складено автором на основі [10, 11].

2. Транснаціональні корпорації (ТНК), такі як Google, Apple, Microsoft, відіграють ключову роль у розвитку цифрових інструментів для креативної економіки. Вони надають програмне забезпечення, платформи для створення контенту та маркетингові можливості, що дозволяють митцям, дизайнерам та підприємцям масштабувати свої проєкти та виходити на глобальні ринки. Наприклад, Google пропонує широкий спектр інструментів для розробників, включаючи Android Studio для створення мобільних додатків, а також платформи, такі як YouTube, які надають можливості для монетизації контенту [15, 16]. Apple забезпечує творців екосистемою, що включає апаратне забезпечення, програмне забезпечення та сервіси, такі як App Store, де розробники можуть розповсюджувати свої додатки та отримувати дохід [17]. Microsoft надає платформи, такі як Azure для хмарних обчислень, та інструменти, як-от Visual Studio, які підтримують розробників у створенні інноваційних рішень [18, 19].

3. *Культурні платформи*, такі як Netflix, Spotify, YouTube, стали основними каналами поширення креативного контенту, що дозволяють креативним компаніям та незалежним творцям досягати міжнародної аудиторії. Ці платформи відіграють важливу роль у комерціалізації творчого контенту, спрощуючи процес його дистрибуції та монетизації. Netflix дозволяє кінематографістам та продакшн-студіям розповсюджувати фільми та серіали на глобальному рівні, надаючи доступ до багатомільйонної аудиторії [20]. Spotify є провідною платформою для музикантів, яка дозволяє артистам самостійно завантажувати музику через дистриб'юторів та отримувати роялті за прослуховування [21]. YouTube є універсальним майданчиком для відеоконтенту, що охоплює музичні кліпи, навчальні відео, блоги та документальні фільми [16].

4. *Міжнародні фонди* також відіграють важливу роль у підтримці креативних індустрій, надаючи фінансування для розвитку креативних стартапів, сприяючи інноваціям у сфері культури та мистецтва. Такі програми, як Creative Europe, активно підтримують креативні проекти, що сприяють збереженню культурної спадщини, розширенню аудиторії та залученню інвестицій у культурну економіку [22]. «House of Europe» надає гранти для культурних та креативних секторів, а також для професіоналів у сферах освіти, охорони здоров'я, медіа, соціального підприємництва та молодіжних ініціатив [23].

Відповідно до цього, екосистема розвитку креативних індустрій формується на двох основних рівнях – місцевому та глобальному. На локальному рівні вона включає креативні підприємства, культурні організації, державні установи, навчальні заклади, інвесторів, медіа та споживачів. У той же час глобальна екосистема об'єднує міжнародні організації, транснаціональні корпорації, глобальні культурні платформи та фонди, які взаємодіють між собою для створення, поширення та комерціалізації творчих продуктів і послуг. Таким чином, розвиток креативних індустрій залежить від ефективної інтеграції всіх цих

компонентів, що дозволяє забезпечити інноваційність, стійкість та конкурентоспроможність цього сектора на світовому ринку.

Отже, постає необхідність визначення авторського поняття «екосистема розвитку креативних індустрій», яка концентрується навколо інноваційних і творчих процесів. У таблиці 1. розглянемо структуру авторської категорії «екосистема креативних індустрій» за методикою Старостіної А. О. [12].

Таблиця 1. Авторська структура категорії «екосистема креативних індустрій»

Категорія	Визначення	Сутність поняття	Механізм реалізації	Кінцева мета
Екосистема креативних індустрій	«специфічний тип бізнес-екосистеми, що формується на основі інтеграції місцевих і глобальних процесів, поєднує економічні, соціальні та культурні аспекти та функціонує завдяки взаємодії широкого кола учасників задля забезпечення стійкого економічного зростання, сприяння розкриттю творчого потенціалу суспільства та підтримки конкурентоспроможності креативного сектору в умовах глобальної економіки»	«специфічний тип бізнес-екосистеми»	«що формується на основі інтеграції місцевих і глобальних процесів, поєднує економічні, соціальні та культурні аспекти та функціонує завдяки взаємодії широкого кола учасників»	«задня забезпечення стійкого економічного зростання, сприяння розкриттю творчого потенціалу суспільства та підтримки конкурентоспроможності креативного сектору в умовах глобальної економіки»

Джерело: складено автором.

Таким чином, поняття «екосистема креативних індустрій» акцентує увагу на інтеграції різних секторів і учасників, що сприяють розвитку креативних і культурних ініціатив, і підкреслює важливість співпраці та взаємодії в рамках цієї специфічної бізнес-середовища. Екосистема креативних індустрій виступає складною і динамічною структурою, що включає різноманітні учасники та стейкхолдери, які разом створюють сприятливе середовище для розвитку індустрії.

З метою подальшого ефективного функціонування екосистеми креативних індустрій доцільно розглянути декілька *стратегічних напрямів* для її ефективного функціонування, зокрема:

1. Посилення державної підтримки креативного сектору через розробку спеціальних програм фінансування, податкових стимулів і грантових ініціатив для підприємств, що працюють у сфері креативної економіки. На нашу думку, це сприятиме створенню сприятливого бізнес-клімату та стимулюватиме підприємців до інвестування у творчі стартапи та проєкти.

2. Розширення співпраці між державними, приватними та освітніми установами для забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері креативних індустрій. Важливим завданням в даному аспекті є розробка адаптивних освітніх програм, що відповідатимуть сучасним викликам цифрової економіки та технологічних інновацій.

3. Сприяння розвитку цифрових платформ і технологічних інструментів для креативних підприємств, що дозволить значно розширити їхній доступ до міжнародних ринків. Використання штучного інтелекту, блокчейн-технологій та NFT може відкрити нові можливості для монетизації творчого контенту та розширення аудиторії.

4. Створення умов для міжнародного партнерства та інтеграції креативних компаній у глобальні ринки. Даний аспект передбачає підтримку участі у міжнародних фестивалях, ярмарках, виставках та програмах обміну досвідом.

5. Вдосконалення регуляторної політики щодо захисту інтелектуальної власності, що сприятиме підвищенню довіри інвесторів та стимулюватиме подальше зростання креативних індустрій. Запровадження ефективних механізмів авторського права та регулювання цифрових платформ забезпечить справедливу компенсацію творцям та підтримає розвиток інновацій у креативному секторі.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Таким чином, для забезпечення стійкого розвитку креативних індустрій необхідне комплексне поєднання державних ініціатив, освітніх реформ, міжнародної співпраці та використання новітніх технологій. Інтеграція цих напрямів дозволить створити ефективну екосистему, що сприятиме зростанню креативного сектору та його глобальній конкурентоспроможності.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі передбачають поглиблення аналізу екосистемного підходу до розвитку креативних індустрій, зокрема через вивчення механізмів взаємодії локальних і глобальних учасників цього процесу. Важливим аспектом є розробка інструментів оцінки ефективності екосистеми креативного сектору та визначення оптимальних моделей його розвитку в умовах глобалізації. Подальше дослідження впливу міжнародної співпраці, державної політики та технологічних інновацій на формування стійких бізнес-екосистем дозволить виробити стратегічні рекомендації щодо зміцнення конкурентоспроможності креативних галузей в Україні та світі.

Література

1. UNCTAD. *Creative Economy Outlook 2024*. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditctsce2024d2_en.pdf
2. UNESCO (2022a). *Reshaping Policies for Creativity: Addressing Culture as a Global Public Good*. UNESCO, Paris. URL: <https://www.unesco.org/reports/reshaping-creativity/2022/en>
3. Wolff, R. D., & Resnick, S. A. (2012). *Contending economic theories: Neoclassical, Keynesian, and Marxian*. The MIT Press. URL: <http://digamo.free.fr/wolffresnick12.pdf>
4. Egerton, F. (2017). *History of Ecological Sciences, Part 59: Niches, Biomes, Ecosystems, and Systems*. The Bulletin of the Ecological Society of America, 98, 298-337. DOI: 10.1002/bes2.1337

5. Moore, J. F. *Predators and Prey: A New Ecology of Competition*. Harvard Business Review. URL: <https://hbr.org/1993/05/predators-and-prey-a-new-ecologyof-competition>
6. Якубенко В.Д., Ващишин С.П. (2016). *Становлення та стратегічні орієнтири національної інноваційної системи*. Ефективна економіка № 12, 2016. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5298>
7. Freeman, C. (1995). *The national System of Innovation*. *Cambridge Journal of Economics*. Vol. 19. P. 5-24.
8. Metcalfe, S. (1995). *The economic foundations of technology policy: equilibrium and evolutionary perspectives*. In: Stoneman, P. (Ed.), *Handbook of the Economics of Innovation and Technological Change*. Blackwell, Oxford, pp. 409-512.
9. Edquist, C. (1997). *Systems of innovation approaches: their emergence and characteristics*. In: Edquist, Charles (Ed.), *Systems of Innovation: Technologies, Institutions and Organizations*. Routledge, pp. 1-35.
10. Пашук Л.В. Державне регулювання інституціонального розвитку підприємницьких екосистем в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. URL: <https://nam.kyiv.ua/files/thesis/dysertatsiia-pashchuk-lv.pdf>
11. Пашук Л.В. Роль стейкхолдерів у діяльності підприємств / Л. В. Пашук // *Актуальні проблеми економіки, обліку, фінансів та права в Україні та світі: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції* (Полтава, 18 листопада 2020 р.): у 5 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2020. Ч. 4. – С.65-67.
12. Старостіна, А., Кравченко, В.,& Нагачевська Т. (2019). 7 сходинок підготовки успішної дисертації. 2-ге вид. НВП Інтерсервіс
13. UNESCO. *Creative Cities Network*. URL: <https://www.unesco.org/en/creative-cities>

14. UNESCO, World Bank (2021). *Cities, Culture, Creativity: Leveraging Culture and Creativity for Sustainable Urban Development and Inclusive Growth*. UNESCO Publishing. DOI: 10.58337/IIRA3223
15. Android Studio. URL: <https://developer.android.com/studio>
16. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/?app=desktop&gl=UA&hl=uk>
17. Apple. *App Store*. URL: <https://apps.apple.com/ru/developer/apple/id284417353?mt=12>
18. Microsoft. *Azure*. URL: <https://azure.microsoft.com/>
19. Microsoft. *Visual Studio*. URL: <https://visualstudio.microsoft.com/>
20. Netflix. URL: <https://www.netflix.com/>
21. Spotify. URL: <https://www.spotify.com/>
22. European Commission. *Creative Europe*. URL: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe>
23. European Commission. *House of Europe*. URL: <https://houseofeurope.org.ua/>

References

1. UNCTAD (2024), *Creative Economy Outlook 2024*, UNCTAD, NY, USA, https://unctad.org/system/files/official-document/ditctsce2024d2_en.pdf (Accessed 9 February 2025).
2. UNESCO (2022), *Reshaping Policies for Creativity: Addressing Culture as a Global Public Good*, UNESCO, Paris, France, available at: <https://www.unesco.org/reports/reshaping-creativity/2022/en> (Accessed 9 February 2025).
3. Wolff, R. D., Resnick, S. A. (2012), *Contending Economic Theories: Neoclassical, Keynesian, and Marxian*, The MIT Press, Cambridge, USA, available at: <http://digamo.free.fr/wolffresnick12.pdf> (Accessed 9 February 2025).

4. Egerton, F. (2017), "History of Ecological Sciences, Part 59: Niches, Biomes, Ecosystems, and Systems", *The Bulletin of the Ecological Society of America*, vol. 98, no. 3, pp. 298-337. DOI: 10.1002/bes2.1337.
5. Moore, J. F. (1993), "Predators and Prey: A New Ecology of Competition", *Harvard Business Review*, available at: <https://hbr.org/1993/05/predators-and-prey-a-new-ecology-of-competition> (Accessed 9 February 2025).
6. Yakubenko, V. D. and Vaschyshyn, S. P. (2016), "The formation and strategic goals of the national innovation system", *Efektyvna ekonomika*, vol. 12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5298> (Accessed 25 Jan 2025).
7. Freeman, C. (1995), "The National System of Innovation", *Cambridge Journal of Economics*, vol. 19, pp. 5-24.
8. Metcalfe, S. (1995), "The Economic Foundations of Technology Policy: Equilibrium and Evolutionary Perspectives", *Handbook of the Economics of Innovation and Technological Change*, Blackwell, Oxford, UK, pp. 409-512.
9. Edquist, C. (1997), "Systems of Innovation Approaches: Their Emergence and Characteristics", *Systems of Innovation: Technologies, Institutions and Organizations*, Routledge, London, UK, pp. 1-35.
10. Pashchuk, L. V. (2021), "State Regulation of Institutional Development of Entrepreneurial Ecosystems in Ukraine", Ph.D. Thesis, Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine, available at: <https://nam.kyiv.ua/files/tesis/dysertatsiia-pashchuk-lv.pdf> (Accessed 9 February 2025).
11. Pashchuk, L. V. (2020), "The Role of Stakeholders in Enterprise Activity", *Aktual'ni problemy ekonomiky, obliku, finansiv ta prava v Ukraini ta sviti: zbirnyk tez dopovidej mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Proceedings of the International Scientific and Practical Conference "Current Issues of Economy, Accounting, Finance, and Law in Ukraine and the World"], Poltava, Ukraine, November 18, pp. 65-67.

12. Starostina, A., Kravchenko, V. and Nahachevska, T. (2019), 7 *Skhodynok Pidhotovky Uspishnoi Dyserttatsii* [7 Steps to Preparing a Successful Dissertation], 2nd ed., NVP Interservice, Kyiv, Ukraine.
13. UNESCO (2025), “Creative Cities Network”, available at: <https://www.unesco.org/en/creative-cities> (Accessed 9 February 2025).
14. UNESCO, World Bank (2021), *Cities, Culture, Creativity: Leveraging Culture and Creativity for Sustainable Urban Development and Inclusive Growth*, UNESCO Publishing, Paris, France. DOI: 10.58337/IIRA3223.
15. Android Studio (2025), “Android Studio”, available at: <https://developer.android.com/studio> (Accessed 9 February 2025).
16. YouTube (2025), “YouTube Platform”, available at: <https://www.youtube.com/?app=desktop&gl=UA&hl=uk> (Accessed 9 February 2025).
17. Apple (2025), “App Store”, available at: <https://apps.apple.com/ru/developer/apple/id284417353?mt=12> (Accessed 9 February 2025).
18. Microsoft (2025), “Azure Cloud Computing Service”, available at: <https://azure.microsoft.com/> (Accessed 9 February 2025).
19. Microsoft (2025), “Visual Studio”, available at: <https://visualstudio.microsoft.com/> (Accessed 9 February 2025).
20. Netflix (2025), “Netflix Streaming Platform”, available at: <https://www.netflix.com/> (Accessed 9 February 2025).
21. Spotify (2025), “Spotify Music Streaming”, available at: <https://www.spotify.com/> (Accessed 9 February 2025).
22. European Commission (2025), “Creative Europe Programme”, available at: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe> (Accessed 9 February 2025).
23. European Commission (2025), “House of Europe”, available at: <https://houseofeurope.org.ua/> (Accessed 9 February 2025).

Стаття надійшла до редакції 12.02.2025 р.